

**Fordító és tolmács MA képzés
2023/2024. tanév II. félév
Záróvizsga tétel**

I. Fordításelmélet

1. A nyelvészeti fordításelmélet keletkezése
2. A fordítás és a fordítói tevékenység
3. Fordításelmélet
4. Fordításelmélet és szociolingvisztika
5. Fordíthatóság, fordíthatatlanság
6. Fordításelmélet és pszicholingvisztika
7. Fordításelmélet és szövegnyelvészet
8. A fordítás folyamatának nyelvészeti modelljei
9. Az ekvivalencia fogalma a fordításelméletben
10. A fordítástudomány helyzete napjainkban
11. Átváltási műveletek a fordításban
12. Lexikai átváltási műveletek
13. Grammatikai átváltási műveletek
14. A fordítás mint kulturális transzfer

Ajánlott irodalom:

1. Klaudy Kinga 1994., 1997. A fordítás elmélete és gyakorlata. Budapest: Scholastica.
2. Simigné Fenyő Sarolta 2007. A fordítás mint közvetítés. Miskolc: STÚDIUM
3. Heltai Pál 2014. Mitől fordítás a fordítás? Válogatott fordítástudományi tanulmányok. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó
4. Albert Sándor 2003. Fordítás és filozófia. A fordításelméletek tudományfilozófiai problémái & Filozófiai szövegek fordítási kérdései. Budapest: Tinta Könyvkiadó

II. Terminológia

1. A terminológiai kutatások rövid története
2. Terminológiai alapfogalmak (terminológia, terminológiai munka, a terminológia elmélete)
3. A terminológia mint a terminusok összessége, Deskriptív és preskriptív terminológiai munka
4. Szaknyelv és terminológia; a szaknyelvi terminusok fő jellemzői
5. Terminológia a fordításban és a fordítástudományban
6. A terminológiaelmélet és a fordítástudomány kapcsolata, Terminológiaelméleti alapkérdések a fordításban
7. Terminológiai kompetencia
8. Terminológiai tévhitek
9. A fordító által végzett terminológiai munka, A fordító mint terminológus – a fordítás folyamatában
10. Terminológiai adatbázisok

Ajánlott irodalom:

1. Fischer Márta: Terminológia és fordítás - Válogatott terminológiaeelméleti és fordítástudományi tanulmányok, Institutio, 2018
http://inyk.bme.hu/kutatas/Fischer_Terminologia_es_Forditas.pdf
2. Dróth Júlia*: A magyar szaknyelvi terminológia egységesítésének igénye a szakfordításokban
3. Fischer Márta Terminológia a szakmai kommunikáció szolgálatában. In.: Dobos Csilla (szerk.) 2010. Szaknyelvi kommunikáció. Budapest: Tinta Könyvkiadó. 51-72.
4. Fóris Ágota* 2006. Hat terminológiai lecke. Pécs: Lexikográfia Kiadó.
5. Fóris Ágota* 2007. A terminológia megújításának feladatai: a műszaki tudományos terminusok rendszerezése. Magyar Nyelv. 103. évf. 1. sz. 55-66.
6. Gulyás Róbert 2005. Magyar terminológia az EU-intézményekben. Fordítástudomány VII, 2, 17-27.
7. Gulyás Róbert 2005. Magyar terminológia az EU-intézményekben. Fordítástudomány VII, 2, 17-27.
8. Heltai Pál* 2004. A fordító és a nyelvi normák I. Magyar Nyelvőr 128. 407–434.
9. Heltai Pál* 2005. A fordító és a nyelvi normák II. Magyar Nyelvőr 129. 30–58.
10. Heltai Pál* 2005. A fordító és a nyelvi normák. Magyar Nyelvőr 129. 165–172.
11. Kis Ádám*: Gyakorlati terminológia
12. Kurtán Zsuzsa 2003. Szakmai nyelvhasználat. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
13. Várnai Judit Szilvia (2005): Európai Unió terminológia és fordítás – múlt és jelen. Fordítástudomány VII, 2, 5-15.
14. Várnai Judit Szilvia*: Az európai unió terminológia magyar nyelvű egységesítése
15. Voigt Vilmos* 2006. Egy új tudományközi feladatkör – terminológia / nevezéktan. Magyar Tudomány. 6. sz. 728–745.

Figyelem! A csillaggal jelzett tanulmányok az Interneten is hozzáférhetők.

III. Nyelvhelyesség

1. Definiálja a helyesírási alapelveket, és mutassa be példák segítségével!
2. Mutassa be a változásokat A magyar helyesírás szabályai 12. kiadásában!
3. Mutasson rá néhány pontban anyanyelvünknek az angol vagy német nyelvtől eltérő sajátosságaira! Mit jelent anyanyelvünk agglutináló jellegre való törekvése?
4. Mit jelent a szinonima fogalma? Milyen szerepük van a szinonimáknak a fordítások világában? Mutasson be példákat!
5. Fejtse ki a pleonazmus és a tautológia fogalmát! Hová tartoznak a bestiális fenevadak, boldog happy end stb.-féle fordulatok?
6. Említse meg a neologizmusok és az archaizmusok néhány esetét! Melyik használata okoz több gondot? Mutassa be példák segítségével!
7. Milyen megítélés alá esik a nyelvhelyességi irodalomban az idegen szavak használata? Foglaljon állást a következő idegen szavak használatát illetően: computer, file/fájl, informatikus; recycling paper, teletext, disztributor, solarium, lízing. Miért eshet másféle elbírálás alá az idegen szavak kérdése a köznyelvben, ill. a szaknyelvekben?
8. Mit jelent az germanizmus és anglicizmus? Definiálja a fogalmakat, és jellemezze választott példák segítségével!

Ajánlott irodalom:

1. A magyar helyesírás szabályai. 11. kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó.
2. A magyar helyesírás szabályai. 12. kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó.
3. Változások a magyar helyesírás szabályai 12. kiadásában.
http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/sajtoszoba/A_magyar_helyesiras_szabalyai_Valtozasok.pdf
4. Laczkó Krisztina–Mártonfi Attila 2004. Helyesírás. Budapest: Osiris.
5. Balázs Géza 2001. Magyar nyelvhelyességi lexikon. Budapest: Corvina.
6. Eőry Vilma: A magyarba bekerülő angol szavak és az ún. reklámyelvi törvény. In: Zimányi Árpád (szerk.): Tanulmányok a magyar nyelvről. Az Eszterházy Károlyi Főiskola Tudományos Közleményei, új sorozat XXXII. kötet. Eger. 2005. 65
7. *Dróth Júlia 2000. Legyen egységes az Európai Unió magyar nyelvű terminológiája. Magyar Nyelvőr 124. 287–297.
8. Bodnár Ildikó 2010. Szaknyelv és stilisztika. In: Dobos Csilla (szerk.): Szaknyelvi kommunikáció. Miskolci Egyetem. Miskolc. Tinta Könyvkiadó. Budapest. 161–181.
9. Fábrián Zsuzsanna 2009. Neologizmusok és szótárak. In. Bárdosi Vilmos (szerk.): Quo vadis philologia temporum nostrorum? Korunk civilizációjának nyelvi képe. Tinta Könyvkiadó. Budapest.
10. Sólyom Réka 2010. Neologizmusok kognitív szemantikai megközelítése. Magyar Nyelvőr. 134.
11. Veszelszki Ágnes 2010. Neologizmusok és hapax legomenonok a reklámokban. In. Balázs Géza (szerk.): Jelentés a magyar nyelvről. Inter – Magyar Szemiotikai Társaság. Budapest.
12. Mínya Károly 2014. A neologizmusok és az archaizmusok korrelatív viszonya. Vasi Szemle. LXVIII. évf. 4. sz. 476–481.
13. Mínya Károly 2008. Stíluserevény vagy stílusvétség a pleonazmus és a tautológia? Édes Anyanyelvünk 5. sz. 8.
14. Gyurgyák János 2003. Szerkesztők és szerzők kézikönyve. Osiris Kiadó. (a 9. tételhez kiemelten ajánlott: 220 – 224.)3 4
15. Kiefer Ferenc (szerk) 2006. A magyar nyelv. Akadémiai Kiadó.
16. David Crystal 1998. A nyelv enciklopédiája. Osiris Kiadó.

Kiegészítés, megjegyzés:

Az ajánlott irodalom általános, több témakört is magába foglaló köteteket, valamint az egyes tételekhez kapcsolódó tanulmányokat tartalmaz. Az egyes nyelvi szakszavakat, kifejezéseket magyarázó lexikonokat, kézikönyveket a lista nem tartalmazza, azonban azok (pl. neologizmus, archaizmus, tautológia, pleonazmus, nyelvtipológia, agglutináló, germanizmus, anglicizmus) helyes meghatározását nagyban segíti. A 6. tétel esetében a 9 – 12. szakirodalmi tételek közül példaanyag és kifejtés szerint 1 választott tanulmány feldolgozása kötelező.